

delt szerepet játszik s azt a szerepet tölti be, amit a Fuller-féle „okkupációs sereg”. A tömeghadseregtől való megszabadulás azonban lényegében utópia, mert a hadműveletek csak abban az esetben sikerülhetnek, ha a hadioperációk tömegmértékben nyernek alkalmazást. Szalay István

VILÁGPOLITIKAI JEGYZETEK

A ROMÁN—OROSZ GAZDASÁGI KAPCSOLATOK. A diplomáciai viszony felvételével egyidejűleg napirendre került a Románia és a Szovjetunió közti gazdasági kapcsolatok kérdése. Ez a kérdés már a diplomáciai kapcsolatok előtt élénk vitára adott alkalmat s egyik főérvét képezte a diplomáciai elismerés ellenzőinek. Szerintük a Sz. U. elismeréséből származó belpolitikai károkat korántsem ellensúlyozhatná a két ország közötti áruforgalom felvétele, mivel ilyen áruforgalom egyáltalán lehetetlen: mindkét ország exportja mezőgazdasági termékekből, petróleum, fa- és melléktermékeiből áll, annyira, hogy különösen a fa- és petróleumexport piacain a Sz. U. a maga dömpingáraival Románia legkomolyabb versenytársát jelenti. Import terén is hasonló a helyzet. Mindkét ország gépeket, kémiai anyagokat és készárúkat importál. Ezekkel az érvekkel több neves román közgazdász szállt szembe. Így legutóbb *Ion Mircea Nonu*, a román külügyminisztérium kereskedelmi tanácsosa, az *Argus* c. közgazdasági lap január 10-i számában. Szerinte a szovjet—román gazdasági kapcsolatok tagadónak első pillantásra meggyőző érve a tények hibás ismeretén alapszik és tüzetesebb vizsgálódást nem áll ki. Ha igaz is, hogy mindkét ország kivitelét főleg mezőgazdasági, továbbá faipari és petróleumtermékek alkotják, ez a körülmény az árucserre lehetőségét nem zárja ki. Példa erre Románia, amely annak ellenére, hogy kb. 80 százalékban agrárállam, 1931-től 1933-ig a következő mezőgazdasági cikkeket importálta:

Élőállat	9,070.000	Lei
Allati eredetű élelmiszerek	385,853.000	„
Bőr és bőrkészítmények	882,954.000	„
Gyapjú, szőr	2,573.196.000	„
Gabona és termékei	627,358.000	„
Fa és termékei	340.510.000	„

(Anuarul Statistic al României, 1933.)

A „Statistique du Commerce International” adatai szerint hasonló képet nyújt a Sz. U. 3 év alatti bevétele is:

Élőállat	5,100.000.000	Lei
Halak	1,625.000.000	„
Nyersbőrök	1,500.000.000	„
Gyapjú	6,390.000.000	„
Egyéb mezőgazdasági cikkek	1,522.000.000	„

Ezekből a kimutatásokból világosan kitűnik a gazdasági kapcsolatok lehetetlenségéről szóló érvek felületessége, különösen, ha még azt is figyelembe vesszük, hogy a Sz. U. rég megszűnt kizárólag mezőgazdasági és egyéb nyerstelemek exportáló ország lenni. Ipari fejlettsége már iparcikkek, gépek és vegyszerek kivitelét is megengedi. Törökországot és a Közel- és Távolkelet nem egy országát látja el mezőgazdasági és ipari gépekkel. Ezek szerint a román—oroszig gazdasági kapcsolatok igenis lehetségesek. Az érdekelt körök elsősorban élőállat-kivitelre gondolnak. U. i. a második ötéves terv állattenyésztési és húsellátási programjának végrehajtása céljából a Sz. U.-nak tenyészállat-bevitelre van szüksége. Románia ennek a tenyészállat-szükségletnek jelentős részét tudná fedezni. Más importlehetőségek azáltal keletkeznének, hogy az oroszországi nagy távolságok miatt esetleg inkább kifizetődik bizonyos mindkét or-

szágban termelt cikkeknek a déli tartományok részére Romániából való importálása, mint a sokezer kilométeres vasuti szállítás. Egyes ipari körök pedig a második ötéves terv jellegére való tekintettel tömegszükségleti ipari cikkeknek a Sz. U.-ba irányuló kivitelét is lehetségesnek tartják. Végül, mint azt az Argus, Dimineata és Adeverul c. lapok kiemelik, nem szabad szem elől tévesztetni a Románián keresztül a Sz. U.-ba irányuló tranzitforgalom jelentőségét sem. Közép- és Nyugateurópát olcsó víziúttal köti össze Galac, Ismail, Constanta vagy Reni kikötőivel. Innen pedig hajón vagy vasuton egyaránt jelentéktelen a távolság Ukrajnáig, az orosz iparosítási terv egyik legfőbb területéig. Természetesen a román-orosz gazdasági kapcsolatok csakis kölcsönösségi alapon jöhetnek létre, mivel Románia egy árúnemben sem élvez monopolhelyzetet. Viszont a román gazdasági szakértők véleménye szerint a Sz. U. bőségesen termel olyan cikkeket, amelyeket Románia jelenleg más, román termékeket nem vásárló országokban szerez be devizáért. Elméletileg tehát semmi akadály nincs a román-orosz gazdasági kapcsolatoknak. Annál több lehet azonban a gyakorlatban. Kérdés, hogy akad-e megfelelő mennyiségben olyan kifogástalan minőségű tenyészállat, amilyen a Sz. U. igényeinek megfelel, tekintve, hogy a román állattenyésztés az utóbbi években mennyiségi, de különösen minőségi szempontból visszaesett. További gyakorlati nehézséget az orosz import finanszírozása okoz. A Sz. U. 6—12 hónapos hitellel szokott vásárolni. Ennek az akadálnak az elhárítására a szakértők a bukaresti nagybankok és az állam bevonásával egy kizárólag orosz-román ügyleteket finanszírozó bank alapítását javasolják.

Bálint István

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS KÉRDÉSE AMERIKÁBAN. Az amerikai parlament jelenlegi ülészaka rövidesen a munkanélküli biztosítás kérdését tárgyalja. A kérdést elsősorban az egyre mélyülő amerikai válság hatásainak újabb néprétegekre való kiterjedése s a munkanélküli tömegek emlékezetes akciói tették időszerűvé. Különben már a legutóbbi elnökválasztások alkalmával, a választásokból győzelmesen kikerülő elnök legfontosabb ígéretei közül is a munkanélküli biztosítás volt a legfontosabb, szemben Hoover pártjának jelszavával, amely a munkanélküli biztosítást „amerika-ellenes“ törekvésnek bélyegezte. Roosevelt hivatalbalépése alkalmával (1933 március) 17 millió volt az amerikai munkanélküliek száma. A NIRA bevezetésével ez a szám 1933 októberéig csökkent, utána pedig ingadozott, úgy, hogy a kormány közmunkák bevezetését tartotta szükségesnek a munkanélküliség újból való emelkedésének megakadályozására. Valódi javulás azonban mégsem állt be. Nagyon komoly helyek becslése szerint 1934 végéig 16 millió az Északamerikai munkanélküliek száma, bár hivatalos részről csak 8 millióról beszélnek. A hivatalos becslést azonban maga a reformista szakszervezeti szövetség (AFL) elnöke, *William Green* cáfolta meg egy nyilatkozatában, amelyben megállapítja, hogy a 11 millióra becsülhető munkanélküliek számához hozzá kell még venni azt a 4 és fél millió embert, akik a fiatalok sorából, mint új növedék feltétlenül idetartoznak.

Az amerikai munkanélküli biztosítás kérdése nagyon szomorú képet mutat. A szövetségi kormány a NIRA bevezetésével felállított ugyan egy közmunkaügyi hivatalt a munkanélküliek munkával való támogatása céljából, ezen a réven azonban csak 1 millió munkanélkülinek jutott kenyér. Az Egyesült Államok legtöbb részén a munkanélküli biztosítás csupán abból áll, hogy a munkanélkülinek hetenként 24—30 óra munkát biztosítanak, más részeken ez a biztosítás a legtöbbször csupán havi 4 dollár jövedelmet nyújt a több tagból álló munkanélküli család számára. Külö-